

PAŽYMA

DĖL ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 16, 18, 20, 20-1, 21, 22, 23, 26, 29, 49, 50, 55, 56, 57, 63 STRAIPSNIŲ, DVYLIKTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO, 54 STRAIPSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 15-1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIV-1001 10 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 22-1 STRAIPSNIU ĮSTATYMO, ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20-1, 20-2, 22, 30, 32, 48, 49, 51 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 13-1, 20-3 STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO NR. XIV-1169 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 16, 21-1, 22, 31 IR 73-2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TAP-22-1962) (22-14744(2))

2022-11-14 Nr. NV-3220

Vilnius

Projektų teikėjas – Energetikos ministerija.

Projektų tikslas – sudaryti sąlygas pasiekti 2021–2030 metų nacionaliniame pažangos plane nustatytus rodiklius atsinaujinančių išteklių plėtrai.

Dabartinė situacija:

Teikiamais įstatymų projektais siekiama sukurti reguliacinę aplinką kaip įmanoma spartesnei elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių pajėgumų plėtrai Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos Baltijos jūroje dalyse (toliau – Lietuvos jūrinė teritorija). Įstatymų projektais siekiama tiek patobulinti jau esamą teisinę bazę jūrinio vėjo plėtrai, tiek įvesti naujo tipo sąlygas plėtotojams:

- 1) Pirmiausia teikiamais projektais siūloma įtvirtinti nuostatas, kurios suteiktų aiškumo Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo (toliau – AIE įstatymas) 22 straipsnyje numatyto konkurso dalyviams dėl galimų plėtoti Lietuvos jūrinėje teritorijoje elektrinių įrengtosios ir leistinos generuoti galių (anksčiau parengti teisės aktai). Taip pat siūloma patikslinti AIE įstatymą, atsižvelgiant į Specialiųjų tyrimų tarnybos 2022 m. rugsėjo 6 d. antikorupcinio vertinimo išvadą Nr. 4-01-7133 (atsižvelgiant į pateiktą pastabą, susijusią su konkurso dalyvių atitikties europinės ir transatlantinės integracijos kriterijams vertinimo tvarka). Taip pat AIE įstatymo projektu siūloma atlikti patikslinimus, susijusius su konkurso laimėtojo nustatymo terminais, ir nustatoma, kad į šį terminą neįskaičiuojama AIE įstatyme numatytos patikros dėl atitikties nacionalinio saugumo interesams trukmė.
- 2) Kitu AIE įstatymo projektu siūloma įtvirtinti naują reglamentavimą – galimybę plėtoti AI naudojančias elektrines Lietuvos jūrinėje teritorijoje be paramos. Pagal siūlomą naują reglamentavimą už teritorijos, kurioje turėtų būti įgyvendinta elektrinių plėtra jūrinėje teritorijoje, ištyrimą, poveikio aplinkai vertinimą ir kitus reikalingus atlikti veiksmus būtų atsakingas konkurso laimėtojas, t. y. visa projekto įgyvendinimo rizika būtų perkeliama konkurso laimėtojui. Konkurso laimėtojas elektrinių plėtros projektą įgyvendinti turėtų pasitelkdamas tik nuosavas arba skolintas lėšas, t. y. valstybės parama šio projekto įgyvendinimui nebūtų skiriama. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba po pasiūlymų teikimo etapo pabaigos potencialiu konkurso laimėtoju paskelbtų konkurso dalyvį, pasiūliusį didžiausią vystymo mokestį. (Potencialus konkurso laimėtojas bus pripažintas konkurso laimėtoju tik įsitikinęs, kad jis nekelia rizikos ar grėsmės nacionalinio saugumo interesams). Vystymo mokestis galės būti naudojamas Vyriausybės nustatyta tvarka tikslais, susijusiais su AEI plėtra, energijos efektyvumo didinimu, taip pat moksliniams tyrimams ir inovacijoms AIE sektoriuje.

Projektų esmė:

1. Atlikti AEI įstatymo pakeitimus, patobulinti jau esamą teisinę bazę jūrinio vėjo plėtrai ir atsižvelgiant į Specialiųjų tyrimų tarnybos pateiktas pastabas.
2. Įvesti galimybę plėtoti AI naudojančias elektrines Lietuvos jūrinėje teritorijoje be paramos ir nustatyti tokių konkursų tvarką.
3. Atlikti kitus, atsinaujinančių išteklių plėtrai jūrinėje teritorijoje reikalingus pakeitimus ir patikslinimus.

Derinimas –

Įstatymų projektai teikti derinti visoms suinteresuotoms institucijoms. 2022 m. lapkričio 9 d. buvo surengtas įstatymų projektais siūlomo reguliavimo viešas pristatymas.

Darbo tvarka įstatymų projektai buvo derinami su Teisingumo ministerija, Valstybine energetikos reguliavimo taryba, Litgrid, AB. Pastabos, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies pateiktos derinimo pažymoje.

Pažymėtina, kad neatsižvelgta į daug teiktų pastabų, iš kurių esminės ir paminėtinos yra šios: galimas nesuderinamumas su Rinkliavų įstatymu dėl prašomo sumokėti vystymo mokesčio, pastabos dėl nuostatos, kad leidimai plėtrai ir eksploatacijai išduodami fiziniams asmenims, turintiems teisę gyventi Lietuvos Respublikoje (EIM, TM, KT); dėl minimalios 5 mln. eurų sumos, kuria didinamas prieš tai pasiūlyto vystymo mokesčio dydis (KT, vystytojai). Taip pat neatsižvelgta į daugelį potencialių vystytojų pateiktų pastabų, kas kelia riziką, kad nebus pasiektas pagrindinis siūlomos teisėkūros tikslas ir konkursai jūrinio vėjo plėtrai neįvyks.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina įstatymų projektus svarstyti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė